

Bygdeturisme – alternativ næring i Vingelen?

Av May Irene Arnevik Løseth

I Vingelen som i mange andre bygder i Norge orienterer en seg i dag mot alternative næringsveier til det tradisjonelle jordbruket. En orientering mot bygdeturisme som alternativ næringsvei er i så måte ikke noe Vingelen er alene om. Det er mange om beinet!

Bygda er naturlig nok opptatt av å få flere bein å stå på, og bygdeturisme er fra flere hold blitt satt fram som et alternativ.

Det var dette utgangspunktet jeg hadde, da jeg skulle skrive min hovedfagsoppgave ved Geografisk institutt, Universitetet i Trondheim.

Sommeren og høsten 1991 ble delvis tilbrakt i Vingelen der jeg samlet opplysninger til hovedfagsoppgaven. Dette besto for det meste av intervju med folk i bygda.

Temaene jeg valgte omhandlet for det første holdninger og interesse som folk i Vingelen hadde/har til bygdeturisme som næring. Kulturlandskapet og hvilken betydning dette har som ressurs for utvikling av turisme i bygda var et annet tema. Det tredje temaet jeg tok opp var tålegrenser for slik næringsaktivitet i Vingelen.

Vingelen er hovedsaklig ei aktiv jordbruksbygd med godt bevart bygningsmasse, aktivt seterbruk og ikke minst et aktivt jordbruksmiljø. Dessuten har de her over flere år har drevet med bevisstgjøring ikke bare på byggeskikk og kulturlandskap, men også mer næringsretta aktiviteter.

Resultatene fra mitt arbeid, er bare ment som et innspill i en lengre prosess. Likevel er det kanskje viktig å ta tendensene som kom fram da jeg snakket med folk i bygda på alvor. Vingelen er ei lita bygd og det som skjer der berører stort sett alle. Det er viktig at det er en viss enighet om hva som skal skje av

nyskaping på næringsfronten, og ikke minst om omfanget på det.

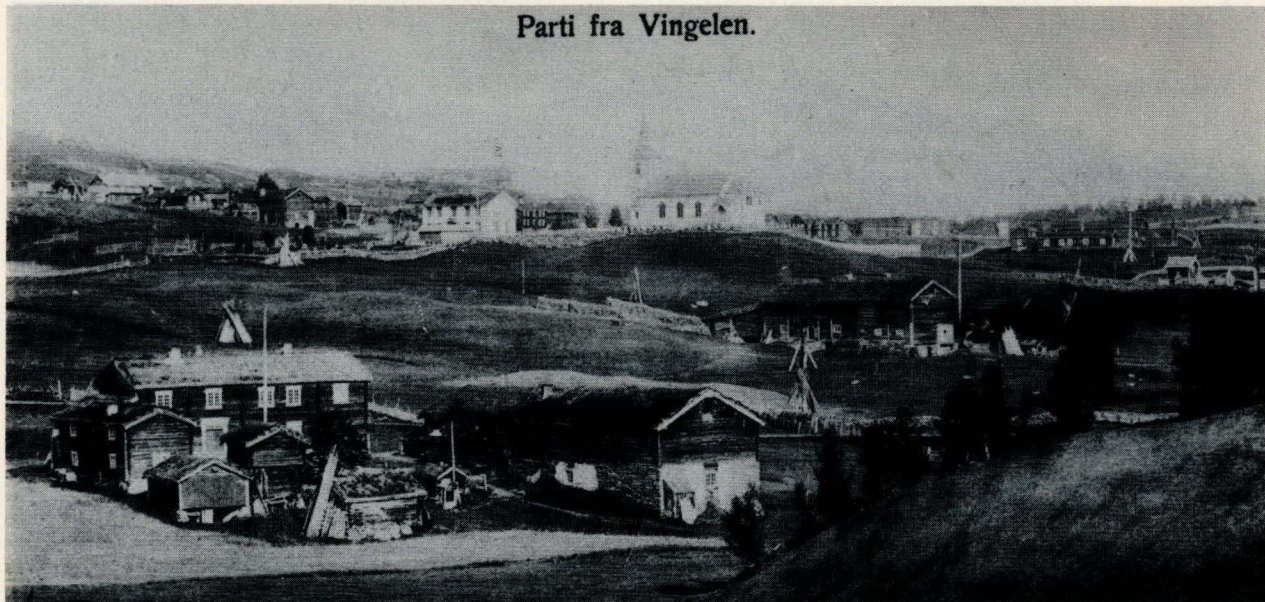
Det viste seg at nesten halvparten av de jeg intervjuet var «betinget positive» til bygdeturisme som næring. De var likevel opptatt av at det ikke måtte bli for mye, og at omfanget måtte kontrolleres. De mente også at for mange ble det vanskelig å satse på heltidsjobb i bygdeturismen, da de fleste er sysselsatt med annet arbeid i dag. Mange forventet også sesong-kollisjon mellom gardsdrift og bygdeturisme. Over 1/4 av de jeg snakket med var skeptiske eller negative til forslag om satsing på bygdeturisme i bygda. Argumenter mot var for eksempel at det var vanskelig å kanalisere turister til steder der de ikke var i veien for gårdbrukerne om sommeren. Det poengteres også at det må være et tillegg til jordbruket, ikke istedet for.

Det er også en del som ikke tror at bygdeturismesatsing i Vingelen er en aktuell problemstilling for bygda. Det som imidlertid poengteres fra alle er at dette ikke er noe alle kan satse på. Personlig interesse og egnethet fra de som skal starte slik virksomhet er viktig her.

Kulturlandskapet i Vingelen er et fortrinn, og nesten alle de jeg snakka med mente at kulturlandskapet hadde stor betydning for de som kom som gjester/turister til bygda. Mange forslag til hvordan kulturlandskapet konkret kunne nyttes som ressurs for bygdeturisme ble også framsatt. Eksempler på forslag som kom er jakt og fisketurer, soppturer, fototurer og natursti. Også opplevelser i tilknytning til gårdsarbeid er det flere av gruppene som nevner. Severdighetene i tilknytning til kulturlandskapet mener folk i bygda er særlig knytta til byggeskikk,

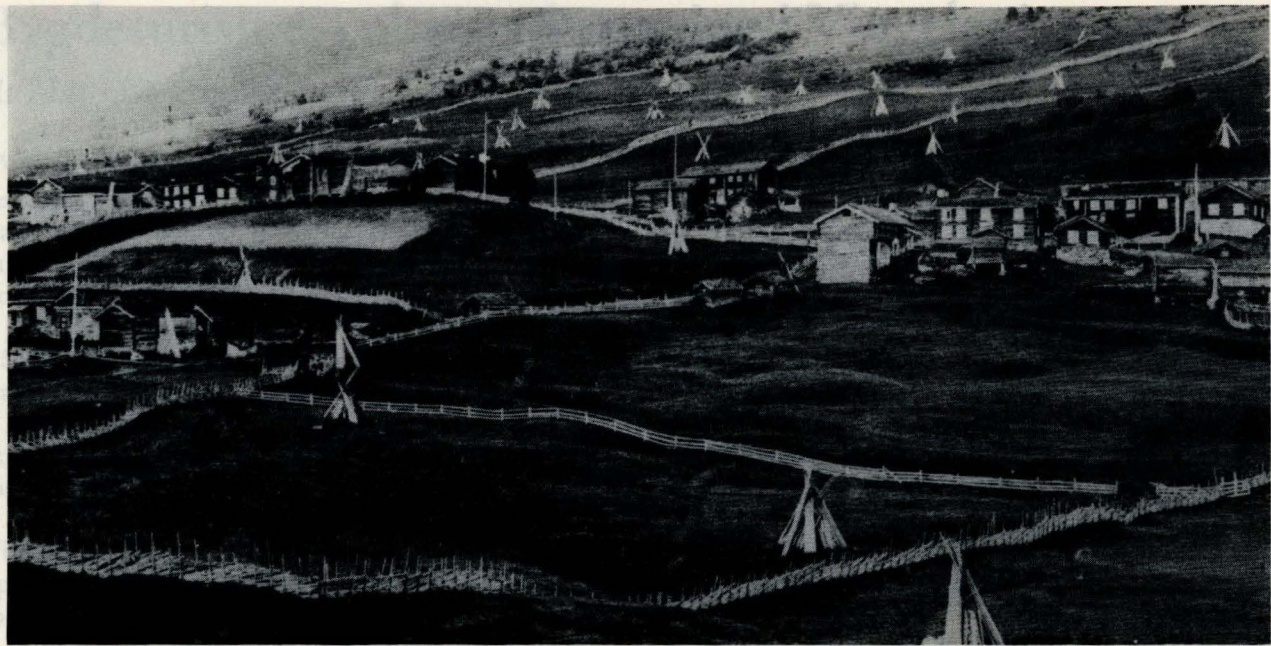

Parti fra Vingelen.

Kulturlandskap i Vingelen med ca. 80 års mellomrom.
I forgrunnen Jordet og Trøen, med kirka, skolen og Røsgrenna i bakgrunnen.

Kulturlandskap i Vingelen med ca. 80 års mellomrom. I forgrunnen Nyhusa og Ousta, begge gardar der jorda nå er tilleggsjord, ellers f. v. Tøllefsa, Nordistuen, Åkeren og Vingelsgarden.

setring og det aktive jordbruket.

Bygdeturisme kan nok bli en nisjerettet næring som kan gi en del inntekter. Som bygdefolket sjøl påpeker, tror jeg imidlertid at å drive med turisme ikke er for alle i bygda. Jeg tror det er viktig å betrakte bygdeturismen som et tillegg til jordbruket, og ikke noe som skal erstatte det. Vingelen er ei jordbruksbygd, og mister bygda denne funksjonen forsvinner kanskje grunnlaget for å satse på andre næringer også. Det er nødvendig å definere målgrupper for utvikling av bygdeturismetilbud og omfanget av satsingen. Det vil si hvem en skal henvende seg til med de tilbud en har.

Etter mi mening er det også viktig å bare ta "et steg i gangen", dvs. at ei slik utvikling ikke skjer for hurtig og at det er muligheter til retreat. Diskusjon i bygda om dette både før og ikke minst under en slik næringsutviklingsprosess er nødvendig for at folk skal ta del i prosessen, sjøl om de ikke nødvendigvis satser på dette sjøl.

Lykke til, og takk for godt samarbeid!